

УДК 336.146

Кожан Г. В.,*студентка, Національний університет "Острозька академія"**Науковий керівник:**к. е. н., ст. викл. Шулик Ю.В.*

ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВОЮ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ЗА РАХУНОК ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Держава відіграє важливу роль у системі фінансового забезпечення та реалізації соціальної політики. Соціальну функцію Україна реалізує через видатки Державного бюджету, основна мета якої полягає в забезпеченні гідного рівня й умов життя громадян, формуванні стандартів матеріального добробуту, освіти, охорони здоров'я та наданні соціальної підтримки різним верствам населення. Тому дана тема є актуальною для дослідження.

Вивченням проблем виконання Україною соціальної функції займаються багато науковців: В.Горин, О.Василик, А.Гриненко, П.Пилипенко, П. Петріченко, В. Скуратівський та інші.

Розглянемо напрями соціальної політики України. В державі охороняється праця і здоров'я людей, встановлюється гарантований мінімальний розмір оплати праці, забезпечується державна підтримка сім'ї, материнства, батьківства й дитинства, інвалідів і людей похилого віку, розвивається система соціальних служб, встановлюються державні пенсії, допомоги та інші гарантії соціального захисту.

Однією з найбільших статей видатків Державного бюджету України є соціальний захист та соціальне забезпечення, частка якої в загальній сумі видатків у 2011 році становить 19,1%. Впродовж 2009-2011 років обсяг річних видатків на дану статтю становив у середньому 61456,37 млн. грн. Видатки на соціальний захист у 2011 році становили 63540,2 млн. грн., що менше на 5771,17 млн. грн. ніж у 2010 році. Однак, попри значний обсяг соціальних видатків, якість соціальних послуг та інших заходів соціального захисту в Україні досі залишається відносно низькою у порівнянні з іншими країнами, а соціальні потреби найбільш вразливих категорій населення не задовольняються достатньою мірою. Дане твердження підтверджу-

ється при аналізі основних державних соціальних стандартів та нормативів.

Таблиця 1
Показники основних державних соціальних стандартів та нормативів в Україні за 2009-2012 рр., грн.

Державні соціальні стандарти та нормативи	на 01.01.2009	на 01.01.2010	на 1.01.2011	на 1.01.2012	на 1.01.2013
Прожитковий мінімум на одну працездатну особу	626	825	941	1073	1108
Мінімальна заробітна плата	605	869	941	1073	1147
Мінімальна пенсія	498	695	750	822	894

За даний період в Україні збільшилось співвідношення мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Якщо у 2009 році мінімальна заробітна плата становила вже 96,6% прожиткового мінімуму, то у 2011 році збільшилась і дорівнювала 100,0%. Іншим державним соціальним стандартом є мінімальна пенсія за віком, яка встановлюється у визначеному законом розмірі прожиткового мінімуму для осіб, що втратили працездатність. Проте, незважаючи на поступове збільшення рівня мінімальної пенсії, пенсіонери залишаються однією із найменш соціально захищених категорій населення. Найкраще співвідношення у відсотках мінімальної пенсії і прожиткового мінімуму спостерігалось у 2010 році: коефіцієнт складав 84,2%. Тобто, з даних випливає, що пенсіонери знаходяться за межею бідності, якщо вони не мають інших джерел доходів.

Розглянувши структуру видатків на соціальний захист окремих категорій громадян з державного бюджету у 2009-2011 рр. було визначено, що найбільшою за обсягом видатків є категорія пенсіонерів, яка в 2011 році становила 91,8 % (58317,2 млн. грн.) усіх видатків даної статті. Це пояснюється зростанням частки людей пенсійного віку в загальній структурі населення України.

В загальному, в Україні виконується соціальна функція, але не належним чином. Дотепер не переглянуто соціальний кошик – осно-

ви соціальної політики держави (останній перегляд відбувся в 2000 році). Одна з найбільших верств населення – пенсіонери, знаходиться поза межею бідності, що не допустимо для розвиненої країни. Але все ж таки, видатки з державного бюджету на виконання соціальної функції призвели до хоч і малого, але покращення якості соціальних послуг та інших показників. Однак, система соціального захисту та забезпечення в Україні далека від ідеальної, що стимулює Україну до постійного розвитку.

Література:

1. Гриненко А.М. Соціальна політика : навч.-метод. посібн. [для самост. вивч. дисципліни] / А.М. Гриненко. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 309 с.
2. Фінанси України : наук.-теор. та інформ.-практ. журнал Міністерства фінансів України. – 2010. – Вип. 10. – 126 с, с. 15.
3. Бюджетний кодекс України. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua/.
 Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.